

ถูกตำไม่ว่า ขอให้เป็นรัฐบุรุษ

เกี่ยวกับที่ผมถูกหนังสือพิมพ์ด่ากันเกรียวกราวในกรณีเกี่ยวข้องกับเรื่อง
“ถวายเป็นบุญคุณ” นั้น

อันที่จริงมีคนลงนามกัน ๕๕ คน ผมไม่ได้เป็นผู้ริเริ่มและไม่ได้เคลื่อนไหว
ให้คนอื่นร่วมลงนาม หรือเกี่ยวข้องกับกร ไปถวายเป็นบุญคุณ

แต่เนื่องจากมีคนไปบอกหนังสือพิมพ์ว่ามีชื่อผมอยู่ด้วย เรื่องก็เลยมาลงที่
ผม ด้วยลักษณะพิเศษบางประการของการเป็นข่าว

ที่กล่าวมานี้มิได้เพื่อปฏิเสธความผิดชอบ แต่ไม่ชอบเอาเครดิตจากความ
ริเริ่มและผลงานของผู้อื่น และถ้าเรื่องนี้จะมีความสำคัญในประวัติศาสตร์ ก็
อยากให้ประวัติศาสตร์ให้เครดิตแก่บุคคลได้ตรงตามความเป็นจริง

เรื่องถูกด่านี้ผมเคยถูกด่ามามาก แต่ในที่สุด เรื่องก็มักจะสงบไปด้วยดี
เพราะผมไม่ด่าตอบหนึ่ง และไม่โกรธคนที่ด่าผมด้วยอีกหนึ่ง

ยังคงรักใคร่เมตตาและนึกถึงในทางที่ดี เพื่อประสานประโยชน์เพื่อส่วน
รวมต่อไป แต่ผมก็จะถือเป็นโอกาสที่จะเล่าว่า เรื่องราวมันเป็นมาอย่างไร

ผมมีความคิดตลอดมาว่าโครงสร้างของการเมืองระดับสูง (superstructure)
นั้นยังไม่ลงตัว ทำให้ไม่สามารถพัฒนาให้คนไทยมีความอยู่เย็นเป็นสุขได้ ยังมี
จุดหนักอยู่ที่การแย่งชิงอำนาจและขัดแย้ง ยิ่งกว่าการที่จะระดมสติปัญญาและ
บารมีมาแก้ไขปัญหาที่ยาก ๆ ของประเทศ

รัฐบาลก็อยู่ในสภาพที่ยากลำบากหลายประการที่จะทำงานให้ได้ผล

นักการเมือง โดยธรรมชาติของนักการเมือง ก็มักจะมองได้เฉพาะเรื่อง
สั้น ๆ เพราะต้องการแสดงผลงานเพื่อความอยู่รอดของตน แต่ปัญหาส่วนใหญ่
ต้องการความคิดและแผนการแก้ปัญหาในระยะยาว

โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการพัฒนาคนและโครงสร้างของสังคม ธรรมชาติ
ของการเมือง กักับการพัฒนาคนจึงมีส่วนที่ขัดแย้งกันอยู่เป็นอย่างมากและ
ต้องการการคิดที่จะหาระบบอะไรมาเชื่อมเสริมให้การเมืองสนองต่อการ
พัฒนาระยะยาวได้

เรื่องโครงสร้างอำนาจระดับบนนี้ คงจะกินเวลาที่จะแก้ไขให้ลงตัว
ผมเองปฏิเสธที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย เพราะคิดว่าคงจะเป็นประโยชน์
น้อย แม้จะมีพรรคการเมืองมาชวน หรือผู้ที่ผมเคารพนับถืออย่างศาสตราจารย์
นายแพทย์ ม.ล. เกษตร สนิทวงศ์ จะพูดว่า “คุณต้องไปเล่นการเมือง” แต่ผมก็
ไม่คิดจะเข้าไปมีส่วนใด ๆ

ที่พูดนี้มิได้ปฏิเสธความสำคัญของการเมือง การเมืองมีความสำคัญมาก
แต่สำหรับตัวผมเองน่าจะทำอย่างอื่นมากกว่า

สิ่งที่ผมเห็นว่าความสำคัญอย่างมากคือ การแก้ความล้มละลายของชุมชน
ชนบท

ถ้าชนบทยังล้มละลายอยู่อย่างในปัจจุบันหรือมากยิ่งขึ้น สังคมไทยจะยุ่ง
ยากปั่นป่วน แม้รัฐบาลจะมีโครงการพัฒนาชนบท แต่ปัญหาของชนบทนั้น
ละเอียดอ่อนและสลับซับซ้อน

มีการสรุปบทเรียนจากทั่วโลกเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทที่ล้มเหลวใน
ประเทศโลกที่สามทั้งหมดแล้วว่าเป็นเพราะเหตุใด เรื่องนี้ยากแก่การเข้าใจ
และถ้าไม่เข้าใจ ถึงปรารถนาดี ก็แก้ปัญหาไม่สำเร็จ หรือทำให้ชนบทล้มละลาย
มากขึ้น

ตรงนี้เป็นส่วนที่ผมจะช่วยประสานงานได้ ในฐานะเอกชน

สิ่งที่ผมทำอยู่คือ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างชุมชน องค์กรเอกชน ครู
พระ นักวิชาการเกษตร นักวิชาการสาขาอื่น ๆ และข้าราชการบางส่วน

ตรงนี้ผมคิดว่าถ้าเรียนรู้ให้มากและเชื่อมต่อกันให้มาก และปรับระบบ
การศึกษาให้เชื่อมต่อกับชุมชนก็มีทางที่ชนบทจะมีความมั่นคง ก้าวหน้าและ
เชื่อมต่อกับระบบอุตสาหกรรมได้

สูตรของเราไม่ใช่การเผชิญหน้าระหว่างภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

แต่หาวิธีประสานปัญญา ทุน และการพัฒนา ที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์
แบบเกื้อกูล มิใช่การทำลายกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ได้สมดุล ทั้งสมดุล
ระหว่างเมืองกับชนบท ระหว่างเกษตรกับอุตสาหกรรมระหว่างวัฒนธรรมและ
นามธรรมคือ จิตใจ เป็นต้น

ในการทำงานนี้เราจะเป็นสื่อกลางระหว่างชุมชนกับรัฐบาล วิชาการและ
ภาครัฐกิจเอกชน เพื่อให้เกิดนโยบายและแผนงานเพื่อการพัฒนาที่ได้สมดุลดัง
กล่าว

เรากำลังยื่นจดทะเบียนตั้งมูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา โดยผู้ยื่นขอก่อตั้ง
ประกอบด้วย อาจารย์ระพี สาคริก อาจารย์เสน่ห์ จามริก นายแพทย์อารี วัลยะเสวี
นายแพทย์ไพโรจน์ ینگสานนท์ ผม และคุณเอนก นากะบุตร ผมได้กราบทูล
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ถึง โครงการนี้ และท่านทรงรับเป็นองค์อุปถัมภ์มูลนิธิ
นี้

อีกเรื่องหนึ่งที่ผมอยากช่วยทำก็คือ สร้างความเข้าใจในเรื่องความแตกต่าง
ต่างระหว่างวิทยาศาสตร์กับเทคโนโลยี เพราะการที่สังคมไทยไม่เข้าใจความ
แตกต่างระหว่างวิทยาศาสตร์กับเทคโนโลยี ทำให้เราขาดดุลการค้ามหาพาร
และแก้ปัญหาคความยากจนไม่ได้

ในการทำงานนี้ผมคิดว่า เราต้องไม่แสวงหาอำนาจและไม่เข้าไปสู่อำนาจ
เพราะการมีอำนาจจะทำให้งานนี้ไม่ได้

นั่นเป็นความคิดและงานที่ผมทำอยู่ พรรคพวกผมหลายคนไม่เห็นด้วย
คิดว่าปัญหาของบ้านเมืองจะต้องแก้ไขด้วยการเมือง และว่าผมควรจะมีส่วน
ช่วยผลักดันการเมืองให้มีคุณภาพดีขึ้นด้วย

การเมืองไทยได้เข้าไปสู่วัฏจักรของความเลวร้าย กลายเป็นการเมืองเพื่อ
เงิน โดยเงิน และของเงิน เสียเป็นอันมาก ซึ่งเป็นการเมืองที่ดูถูกคนไทยทั้งชาติ
ทำลายศักดิ์ศรีของประเทศชาติและประชาธิปไตย

การเมืองแบบนี้ทำให้แก้ปัญหาที่สำคัญ ๆ ของประเทศไม่ได้

การเมืองไทยหมุนตัวอยู่อย่างนั้นอย่างไม่สามารถคลี่คลายไปสู่การยก
ระดับคุณภาพได้

ป้าเปรมเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีอย่างวิรุณบุษย์มี้าขาว

แต่เมื่อเป็นนายกรัฐมนตรีในระบบเช่นนั้น ระบบและบริษัทบริวารย่อม
ดึงให้ป้าตกต่ำลง ขณะนี้มีเสียงพูดเกี่ยวกับป้ากันมาก เช่นว่าป้าไม่โกง แต่คนที่
สนับสนุนให้ป้าเป็นนายกฯ นะ โกง หรือเปล่า เอาเงินที่ไหนมาซื้อเสียงทั้งนอก
สภาและในสภา

ป้าสนับสนุนระบบประชาธิปไตยจริงหรือเปล่า เพราะการที่จะให้สภาพ
มันเหมาะที่ป้าจะเป็นนายกรัฐมนตรีในรูปเดิม พรรคการเมืองจะต้องถูกทำให้
อ่อนแอ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เรื่องนี้พรรคการเมืองเขารู้ดี ทหารจะต้องถูกโยก
ย้ายปลดถ่ายมิให้มีใครมีบารมีขึ้นมาเทียบเคียงได้

ประวัติศาสตร์ได้สอนให้เราเห็นว่า ถ้ามีความพยายามที่จะให้ผู้ใดผู้หนึ่งอยู่
ในอำนาจเกินความสมควรแห่งประวัติศาสตร์ จะต้องมีการทำลายศักยภาพของ
บุคคลและระบบ ซึ่งจะทำให้เกิดความอ่อนแอขึ้นในสังคม และมีเรื่องวุ่นวาย
และรุนแรงตามมา ดังในกรณีของมาร์คอส ปักจุงฮี และอีกหลาย ๆ กรณี ใน
ประวัติศาสตร์ไทยก็มี

ป้านั่นเป็นรัฐบุรุษ และเป็นปูชนียบุคคลได้ แต่เราไม่ค่อยมีรัฐบุรุษและ
ปูชนียบุคคล เพราะระบบของเราทำลายทรัพยากรบุคคล ประเทศจึงลำบาก

รัฐบุรุษและปวงชนียบุคคลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบ้านเมือง

ถ้าพึ่งนายกรัฐมนตรีนคนเดียวไม่ว่าคนไหนก็แล้วแต่ คงจะแก้ปัญหามไม่ได้ ต้องมีรัฐบุรุษและปวงชนียบุคคลช่วย จะมีประโยชน์อะไรถ้าป่าจะต้องไปร่วมอยู่ในสิ่งที่ไม่ดีงามและแก้ไขปัญหามไม่ได้จริงจิง ป่าก็จะ โทมรมไปท่ามกลางสิ่งเหล่านี้

แต่ถ้าป่าส่งเสริมความถูกต้อง โดยไม่ต้องคำนึงว่าตนจะต้องเป็นนายกรัฐมนตรีหรือไม่ เหตุการณ์ก็จะคลี่คลายตัวของมัน และป่าก็จะไม่เหนื่อยยาก ลอยตัวเป็นรัฐบุรุษ มีบทบาทช่วยรัฐบาลและสังคมได้อีกมาก

นี่เป็นความคิดของผม และเคยเขียนเช่นนี้หลายครั้ง แต่เข้าใจว่าป่าคงจะไม่เคยอ่าน เพราะบริษัทบริวารรอบ ๆ ป่าคงจะไม่ให้ป่าอ่านของเช่นนี้ ซึ่งผมก็ไม่ติดอกติดใจอะไร และไม่เคยมีความคิดที่จะถวายเป็นฎีกาใด ๆ ทั้งสิ้น

แต่เมื่อผู้ที่จะถวายเป็นฎีกาอธิบายให้ฟัง ก็ปรากฏว่าเป็นความคิดที่ตรงกันในเรื่องเกรงความปั่นป่วนวุ่นวายที่จะเกิดขึ้น ถ้าป่าปฏิบัติกร “ปั่นอำนาจ” ให้ตนเองเป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป จึงร่วมลงนามไป ที่ฎีกาพูดถึงความเป็นกลางของรักษากรณายกรัฐมนตรีนั้น เขามีได้หมายความว่าถึง ความเป็นกลางระหว่างพรรคการเมือง หรือความเป็นกลางของข้าราชการ ดังที่พูด ๆ กัน

แต่เขาหมายถึงความเป็นกลางระหว่างป่ากับระบบ หรือก็คือว่าป่าอย่าไป “ปั่นอำนาจ” ให้ตัวเอง

นักวิชาการที่ร่วมลงนามเขาเกรงว่าการ “ปั่นอำนาจ” ให้ตัวเองจะทำให้กระบวนการประชาธิปไตยชะงักงัน และเกิดการแตกความสามัคคีในหมู่ทหาร ทำให้กองทัพต้องอ่อนแอลง และในที่สุดจะนำไปสู่ความวุ่นวายและอันตรายกับสังคมและกับตัวป่าเองด้วย

เรื่องที่คุณนี้มิได้คิดฝันขึ้นเอง แต่คนที่รู้เรื่องจึงจะรู้ว่ามันมีความอึดอัดขัดข้องกันอย่างมาก

คน ๕๕ คนเขาจึงเลือกการถวายฎีกาเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ป่ารู้สึกตัว เพราะคิดว่าวิธีอื่นคงไม่ถึงป่า เขาไม่ได้โง่หรือเพี้ยน และไม่คิดจะตั้งสถาบันพระมหากษัตริย์ลงมาเกี่ยวกับการเมือง ดังที่ทำ ๆ กันอยู่ แต่เขาถวายฎีกาอย่างราษฎรที่มีความทุกข์ และทุกข์ของเขานั้นอยู่ที่ว่า สังคมไทยมันจะยุ่งยากและพัฒนาไม่ได้

กลุ่มที่ลงนามนี้ไม่ได้เรียกร้องเรื่องการถวายพระราชอำนาจ และเรื่องการแก้รัฐธรรมนูญ (โปรดพิจารณาข้อความในฎีกา)

แต่โชคไม่ดีที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกันที่ทำให้หนังสือพิมพ์จับไปโยงเป็นเรื่องเดียวกัน ทั้ง ๆ ที่เป็นคนละเรื่อง และทำให้เกิดความเข้าใจผิดในเจตนารมณ์ของกลุ่มที่ถวายฎีกา เขาถวายแล้วก็แล้วกัน ไม่พูดไม่เคลื่อนไหวอะไรอีก

ถ้าป่าเข้าใจ “ข่าว” ที่กลุ่มส่งให้ และทำตัวเป็นรัฐบุรุษ สังคมไทยจะพบทางออกที่ยิ่งใหญ่ และจะเป็นของขวัญอันสำคัญที่สุดในการถวายเนื่องในโอกาสรัชมังคลาภิเษก

การที่ผมอยากให้ป่าเป็นรัฐบุรุษจึงมิใช่เพื่อตัวป่าเองเท่านั้น แต่มันควบคู่ไปกับโอกาสอันยิ่งใหญ่ของสังคมไทยที่จะปรับไปสู่การพัฒนาที่แท้จริง

น่าจะมีการจัดตั้งสภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดินของรัฐ อันประกอบด้วยอดีตนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีหลายคน เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาแก่รัฐบาลตลอดจนประกอบการกิจบางอย่างในนามของรัฐบาล ทั้งเรื่องภายในและเรื่องต่างประเทศ นี่จึงจะเป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์อย่างสมศักดิ์ศรี

ระบบอำนาจในปัจจุบันเป็นการ โดดเดี่ยว แบ่งแยก และทำลายทำให้เกิดความอ่อนแอ ควรจะคิดระบบเสริมเพื่อประสานปัญญาบารมีเข้ามาช่วยกันแก้ ปัญหาที่สำคัญ ๆ ของประเทศ

อยู่ดี ๆ ผมคงจะไม่ไปให้หนังสือพิมพ์ด่าเล่น ถ้าไม่ใช่เรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ผมจึงขอกล่าวว่า

“ถูกค่าไม่ว่า ขอให้ป่าเป็นรัฐบุรุษ”

เราไม่ได้โง่หรือเพี้ยนหรือครับ

แต่เราต้องการ “**ส่งข่าวสำคัญ**” เพื่อบ้านเมืองของเรา โปรดติดตามความ
คลี่คลายของสถานการณ์ต่อไปเถิดครับ.

ลงในหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ฉบับวันอาทิตย์ที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๓๑